

12.02.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**12 Şubat 2021
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

12 Şubat 2021 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Gedik Üniversitesi Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

GENELGE

- 2021 Yılıının Hacı Bektaş Veli Yılı Olarak Kutlanması ile İlgili 2021/3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

TEBLİĞLER

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2021/7)
- 2920 Sayılı Sivil Havacılık Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2021/1)
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelikte Yer Alan İdari Para Cezalarının Yeniden Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ (2021/2)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/11/2020 Tarihli ve E: 2020/13, K: 2020/68 Sayılı Kararı

Gıda zincirlerinde sigara-elektronik satışına kısıtlama planlanıyor

Ticaret Bakanlığı'nın bakkalları ve üreticileri korumak amacıyla hazırladığı yasa teklifine göre, 1500 metrekareden küçük zincir marketlerde sigara ve cep telefonu, elektronik ve beyaz eşya satışı yasaklanacak. Zincir marketler pazar günleri saat 11:00'dan önce açılmayacak. Bakkallar ve zincir marketler arasında 200 metre mesafe kuralı getirilecek

Habertürk'ün haberine göre, Ticaret Bakanlığı, perakende ticaretin düzenlenmesi hakkında değişiklik yapmak amacıyla yasa taslağı hazırlayarak sektörün görüşüne açtı. Taslak, sektörden gelen görüşler doğrultusunda son şeklini alarak TBMM'ye sunulacak. Yasa taslağında bakkallar ile üretici ve tedarikçilerin mağduriyetini gidermeyi amaçlayan önemli düzenlemelere yer verilirken, para cezalarının da artırılması öngörülüyor. Hazırlanan yönetmelik taslağı ile de bakkallar ve zincir marketler arasında mesafe getirilmesi amaçlanıyor.

Küçük zincir marketlerde sigara ve elektronik eşya satış yasağı

Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar ile satış alanı 1500 metrekareden büyük zincir mağazaların satışları hariç olmak üzere, gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren zincir mağazalarda tütün mamülü, mobilya, cep telefonu, elektronik eşya ve beyaz eşya satışı yapılamayacak. Mevcut mağazalara, durumlarını buna uygun hale getirmeleri için 12 ay süre tanınacak.

Zincir marketlere pazar günü kısıtlaması

Gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren zincir mağazalar pazar günleri saat 11.00'den önce açılmayacak.

Mikro ticari işletme sahipleri, esnaf ve sanatkârlar, esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri, meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile belediyeler tedarik ve dağıtım amaçlı kooperatiflere ortak olabilecek.

Üreticinin parası otuz gün içinde ödenecek

Sebze ve meyveler ile üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarına ilişkin ödemeler, malın tesliminden itibaren otuz günü aşamayacak. Bakanlık, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarını belirlemeye yetkili olacak. Söz konusu ürünlere ilişkin siparişler, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde perakende işletme tarafından üretici aleyhine veya tedarikçi tarafından üretici aleyhine değiştirilemeyecek.

Promosyon indirimi üreticiden talep edilemeyecek

Promosyonlu satış kampanyasının parçası olarak satılan tarım ve gıda ürünlerindeki indirim maliyeti üretici veya tedarikçiden talep edilemeyecek.

Sebze ve meyveler ile otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarının bedelini 30 gün içinde ödemeyenlere, süresinde ödenmeyen tutarın yüzde 25'i oranında, siparişi iptal edenlere ise 50 bin lira para cezası uygulanacak. Toplam ceza tutarı 500 bin liraya kadar çıkabilecek.

Mağaza markalı ürünlerin üzerinde üretici bilgilerine yer vermeyenlere her bir ürün grubu için 10 bin lira para cezası verilecek.

Promosyonlu satışlarda tarım ve gıda ürünlerindeki indirim maliyetini üretici ve tedarikçiden talep edenlere uygulanan ceza 10 bin liradan 50 bin liraya çıkartılacak.

Bakkal ve zincir market arasına 200 metre mesafe

Öte yandan, sektörün görüşüne açılan yönetmelik taslağı iyyarınca da bakkallar ile zincir marketler arasında 200 metre mesafe olacak. Aynı sokakta aynı zincirin birden fazla şubesi olamayacak. Aynı bulvar üzerinde ise aralarında 2 kilometre mesafe olacak. Yeni açılacak AVM'ler arasında 5 kilometre mesafe konulacak. Nüfusu 2000'in **altında** olan yerleşim merkezlerinde zincir market açılmayacak.

Geçen yıl 9,8 milyon ton inek sütü toplandı

Türkiye genelinde toplanan inek sütü miktarı, 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 3,5 artarak 9 milyon 841 bin 522 tona yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu, Aralık 2020 dönemine ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, toplanan inek sütü miktarı, geçen yılın aralık ayında yıllık bazda yüzde 0,8 artarak 787 bin 172 tona ulaştı. Söz konusu miktar, 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 3,5 artarak 9 milyon 841 bin 522 tona çıktı. Aralık 2020'de ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütünün yağ oranı ortalama yüzde 3,5, protein oranı ise ortalama yüzde 3,2 olarak tespit edildi.

Ticari süt işletmeleri tarafından yapılan içme sütü üretimi Aralık 2020'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 0,2 azalarak 140 bin 975 tona geriledi. Ocak-Aralık 2020 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre içme sütü üretimi yüzde 9,8 yükselerek 1 milyon 613 bin 197 tona çıktı.

Ticari süt işletmeleri tarafından yapılan yoğurt üretimi söz konusu ayda yıllık bazda yüzde 1,6 artarak 89 bin 868 tona çıkarken, Ocak-Aralık 2020 döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2 azalarak 1 milyon 113 bin 779 tona geriledi.

Aralık 2020'de bir önceki yılın aynı ayına göre, diğer peynirler (koyun, keçi, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir çeşitleri) yüzde 177, tereyağı üretimi yüzde 16,3, inek peyniri üretimi yüzde 13,4 artarken, kaymak üretimi yüzde 4,7, yağsız süt tozu yüzde 9,4, ayran üretimi yüzde 25,2, tam yağlı süt tozu üretimi yüzde 41,1 azaldı.

Geçen yılın ocak-aralık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre üretim inek peynirinde yüzde 10,2, tereyağında yüzde 6,7, kaymakta yüzde 6,4, yağsız süt tozunda yüzde 4,4, tam yağlı süt tozunda yüzde 3,1 artarken, diğer peynirlerde (koyun, keçi, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir çeşitleri) yüzde 2,6 ve ayran da yüzde 15,8 düştü.

İklim krizi şimdiden derin yaralar açtı

İklim krizinin etkileri dünyada giderek daha fazla hissedilirken İzmir’de geçtiğimiz günlerde yaşanan sel, tarımı çok derinden etkiledi. Üreticiler sel nedeniyle ürünlerinin telef olduğunu söyledi.

Derinleşen iklim krizi birçok felaketi de beraberinde getiriyor. Türkiye’de yağışsız geçen günler ve barajlardaki doluluk oranının düşmesinin ardından birçok ilde yaşanan sel felaketi, iklim krizinin ülkeyi ciddi anlamda etkisi altına aldığını ortaya koydu.

İzmir’de iklim krizinin etkileri günden güne daha fazla görülmeye başlandı. Kışın yaşanan kuraklık tehlikesinin ardından 2 Şubat’ta kent, tarihinin en büyük sel felaketlerinden birini yaşadı. Şiddetli sağanak yağmur sele dönüşürken, kente 24 saatte 126 kilogram yağış düştü.

İklim krizi en çok da tarımı etkiliyor. Üreticiler sel sonrası ürünlerin telef olduğunu belirtiyor. Bölgenin ziraat odası başkanlarıyla sel sonrası yaşanan sorunları konuştuk.

VERİM YARI YARIYA DÜŞTÜ

İzmir Ziraat Odaları Koordinasyon Kurulu Başkanı ve Selçuk Ziraat Odası Başkanı İbrahim Erdallı, selin faturasının çiftçiye çıktığını belirterek, “Tarım ürünleri doğal olarak hep zarar gördü. İklimsel krize karşı geniş çaplı çalışmalar yapılmalı. Yoksa her şey için çok geç olacak” dedi.

Selin ardından İzmir’de havanın günlük güneşlik olduğuna dikkat çeken Erdallı, şöyle devam etti: “Güneşte meyve bahçeleri açıyor. Şu anda çiçek açan erik, şeftali gibi meyveler var. Yarın hava soğursa çiçekler yanıyor. Mevsimsel bu dengesizlikler

ürünleri telef ediyor. Verim yüzde 50 düştü bu yıl. Geçtiğimiz yaz zeytin ve narenciye çok kötü etkilendi. Bu sene de şeftali ve erik iyi gitmiyor. Sebze de durum aynı. Kış ayında 25 dereceye yakın havalar oluyor. Bir anda yağmur yağınca ürünler telef oluyor.”

Bu nedenle çiftçinin perişan durumda olduğunu vurgulayan Erdallı, “Çiftçi topraktan kaçıyor. Böyle bir dönemde devletin tarım politikalarını gözden geçirmesi ve çiftçiye destek vermesi gerekiyor. Girdi maliyetleri çok arttı” şeklinde konuştu.

BU KIŞ 25 DERECELERİ GÖRDÜK

Menemen’de ise şu anda ıspanak hasadı sürüyor. Menemen Ziraat Odası Başkanı Arif Metin Karagöl, sel sonrası ıspanak tarlalarının sular altında kaldığını belirterek, “Birçok üretici arkadaşımız mağdur oldu, ıspanaklar çürüdü. Bu iklim krizi denen olayı iyiden iyiye üreticiler olarak hissetmeye başladık. Ispanak kış sebzesi. Soğuk havada yetişmesi lazım. Ama bu kış doğru düzgün soğuk görmedik” ifadelerini kullandı.

Bir gün soğuksa ertesi gün havanın 25 dereceleri gördüğüne işaret eden Karagöl, “Böyle olunca doğal olarak ıspanak da telef oluyor. Zaten girdi maliyetleri, borçlar bizleri bitirme noktasına getirmişken şimdi de doğa olayları çiftçiye bitiriyor. Ispanağı İstanbul haline 2 liraya, İzmir haline ise 1 buçuk liraya gönderiyoruz. Ama biz 4 dönüm dikime 2 bin lira masraf ediyoruz. Ispanağı 2 liranın üstüne satmazsak kazanamayız. Satamıyoruz. Durumumuz çok kötü” dedi.

TARIM YAPAMAZ HALE GELECEĞİZ

Urla Ziraat Odası Başkanı Muharrem Uslucan da iklim krizine karşı acilen önlem alınması gerektiğini vurguladı. Bu kışın aşırı şekilde kurak geçtiğini ve sonrasında yaşanan selin ürünleri çok kötü etkilediğini söyleyen Uslucan, “Enginar hasadı hazırlıkları sürüyor. Ama birçok tarla kullanılmaz hale geldi. İklim krizini iyiden iyiye hissediyoruz” diye konuştu.

İklim krizinin aslında yeni bir durum olmadığına ama artık daha çok konuşulduğuna dikkat çeken Uslucan, “Eğer bir an önce önlem almazsak tarım zengini ülkemizde tarım yapılamayacak duruma geleceğiz” dedi.

“Kışın barajlarımızda su yoktu. Bu İzmir’de görülmemiş bir olay” diyen Uslucan, “Bir gün yağmurlu bir gün güneşli olunca ürünler telef oluyor. Zaten kötü olan şartlara bir de bu durum eklenince biz bittik” ifadelerini kullandı.

Meteorolojik veriler anlık olarak TOGG'da!

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu ile Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasında "meteorolojik verilerin paylaşımına ilişkin" protokol imzalandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı himayesinde, Bakan Mustafa Varank ile Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla Bilişim Vadisi'nde düzenlenen törende Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) ile Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasında "meteorolojik verilerin paylaşımına ilişkin" protokol imzalandı.

Törende konuşan TOGG Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin neredeyse tam bir asırlık otomobil hayaline 2 seneden az kaldığını belirterek, Gemlik tesisinin üstyapısının kısa zamanda tamamlanacağını söyledi. Salgına rağmen çalışmaların hız kesmeden yürütüldüğünü dile getiren Hisarcıklıoğlu, gün geçtikçe ilk aracın banttan ineceği güne adım adım yaklaştıklarını bildirdi.

Hisarcıklıoğlu, TOGG'da iş modelini tasarlarken 21. yüzyılın ve muhtemelen gelecek yüzyılların en kıymetli kaynağı veriyi ve veri işlemeyi merkeze koyduklarını kaydederek, sözlerini şöyle sürdürdü: "TOGG, geleceğin gerektirdiği gibi, anlamlandırılabilir her türlü veriyi işleyecek ve bunu teknolojisini ve ekosistemini geliştirmek için kullanacak. Bugün aslında bunun somut bir örneğini ortaya koyuyoruz. Meteoroloji Genel Müdürlüğümüz ile yaptığımız bu protokolle üretilen veriler karşılıklı olarak paylaşılacak. Meteoroloji yurdun her köşesinden anlık topladığı uyarı ve verileri TOGG'a iletecek. Akıllı ve bağlantılı TOGG araçları da sensörleri aracılığıyla ürettiği verileri MGM'ye anlık aktaracak. Burada faydalı bir ekosistem oluşacak."

Hisarcıklıoğlu, iş birliği sayesinde TOGG'un, aldığı verileri kendi kullanıcısına konfor ve güvenlik olarak sunacağını, kullanıcı deneyimini geliştireceğini belirterek, aynı zamanda TOGG araçlarının aslında birer mobil meteorolojik gözlem sistemi olacağını anlattı.

"Her şeyden önce anlık ve hassas verinin önemi çok büyük"

TOGG Üst Yöneticisi (CEO) Gürcan Karakaş ise, toplantıda yaptığı sununda, TOGG'u "Bir otomobilden daha fazlası", Gemlik Tesisleri'ni de "Bir fabrikadan fazlası" olarak tanımladıklarını anımsattı.

TOGG çekirdeği etrafında bir mobilite ekosistemi oluşturmak için yola çıktıklarını her fırsatta dile getirdiklerini belirten Karakaş, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile yaptığı anlaşmanın da bu amaca giden yolda atılmış önemli adımlardan biri olduğunu dile getirdi.

Söz konusu iş birliği sayesinde Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün bilimsel çalışmalarıyla elde ettiği anlık verilerin TOGG kullanıcıları için güvenlik ve konfor sunan bilgiler haline dönüşeceğine dikkati çeken Karakaş, "Her şeyden önce anlık ve hassas verinin önemi çok büyük. Bunun hem sürücüye hem araca faydaları var. Anında bulunduğu yerde en hassas veriye sahip olması, özellikle hedef rota boyunca yapılacak bilgilendirmelerin ötesinde rotaların önerilmesi güvenlik açısından önemli." dedi.

Karakaş, şunları kaydetti: "Örneğin yağmur, kar, sis ya da sel gibi anlık ve lokal doğa olayları hemen araca ve sürücüye bildirilip, rota değişiklikleri, hız düzenlemeleri gibi sürüş ve yol güvenliğini artıran önlemler alınabilecektir. Ya da hareket halindeki TOGG araçlarından alınacak meteorolojik bilgiler o bölgede yaşayan ya da o bölgeye gidecek olanlara anlık olarak iletilerek iklimsel değişikliklerden olumsuz olarak etkilenmelerinin önü alınabilecektir. Tedarikçilerin dönüşmesine, startupların mobilite ekosistemine dahil olmasına imkan veren TOGG, veriyi konfor ve güvenliğe dönüştürme konusunda da ülkemizde öncü oluyor."

"Katma değer oluşturmayı hedefliyoruz"

Meteoroloji Genel Müdürü Volkan Mutlu Coşkun da, yerli otomobilin akıllı yaşam platformuna sağlayacakları bilgilerle katma değer oluşturmayı hedeflediklerini belirterek, ülke sathına yayılmış 2 bin 47 adet otomatik meteorolojik gözlem istasyonu aracılığıyla atmosferi 24 saat izlediklerini söyledi.

Coşkun, "Vatandaşlarımız, yerli otomobilimizle seyahat ederken bulundukları yere en yakın noktadaki meteoroloji gözlem istasyonundan hava sıcaklığı, rüzgar yönü, rüzgar hızı ve yağış miktarına ait bilgileri araç bilgi ekranlarından anlık görebilecekler." dedi.

Seyahat planlaması yapılan güzergah boyunca birçok meteorolojik bilgiler ile hava tahmini bilgilerine ulaşılabileceğini dile getiren Coşkun, bu sayede yapılacak risk değerlendirmesiyle sürüş konforuna katkı sunacaklarını anlattı.

"Hava tahmin gösterimi, navigasyonda güvenli rota hesaplama ve adaptif menzil hesabı sağlanacak"

Toplantıda verilen bilgiye göre, dünya çapında örnek teşkil edecek anlaşma kapsamında, TOGG'un akıllı yaşam platformu olarak adlandırılan elektronik arabirimine, MGM tarafından sağlanacak gözlem, hava tahmini, kara yolları tahmin sistemi ve MeteoUyarı gibi ürünlerin entegrasyonu sağlanacak. TOGG ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasındaki veri paylaşımı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın TOGG'u yetkilendirmesiyle gerçekleşecek.

Sürücüye Yönelik Uygulamalar, Araç İçi Uygulamalar ve Araçtan Alınacak Sensör Verilerinin Kullanımı olarak üç başlık altında hayata geçirilecek uygulamalar ve sağlanması hedeflenen katma değer sayesinde yeni teknoloji ve servislerin geliştirilmesinin de önü açılacak.

Anlaşma kapsamında; TOGG otomobillerinde yer alması planlanan hava tahmin gösterimi, navigasyonda güvenli rota hesaplama ve adaptif menzil hesabı için MGM'nin verileri kullanılması planlanırken, Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen Karayolları Hava Tahmin Sistemi'nin (KHST), TOGG Akıllı Yaşam Platformuna entegrasyonu sağlanacak.

Üç başlık altında hayata geçirilecek uygulamalar

Sürücüye Yönelik Uygulamalar kapsamında, "Anlık hava durumu gözlemlerin gösterimi, saatlik tahminlerin sunumu ve meteorolojik uyarılar, hedefteki ve rota boyunca hava durumu bilgilerinin sunulması, sürücüye hava durumuna göre rota önerileri, güzergah boyunca meteorolojik uyarılara göre risk değerlendirmesi ve uygun kıyafet önerileri, araç şarj istasyonlarında hava durumu ve tahmini sunumu ile sürücü bilgilendirme sistemi" özellikleri yer alıyor.

Araç İçi Uygulamalar kapsamında ise "Sürüş rotası üzerindeki anlık ve tahmini meteorolojik durumun TOGG kullanıcıları ile paylaşılması, TOGG'a aktarılabilecek veriler sayesinde aracın far, silecek, iklimlendirme gibi sistemlerin güç tüketimlerinin optimize edilmesi ve bataryadan beslenen ana tüketicilerin, meteorolojik hadiseler nedeniyle ilave enerji tüketimlerinin öngörülerek daha doğru menzil tahminine katkıda bulunulması" gibi konular öne çıkıyor.

Araçtan Alınacak Sensör Verilerinin Kullanımı uygulamasında "silecek, ABS, ESP, hız, sis farı kullanımı ve sıcaklık gibi sensörlerden verilerin alınması, MGM veri bankasına aktarılması ve verilerin anlık durum bilgilendirmelerinde değerlendirilmesi" özellikleri yer alacak.

ATO Başkanı Baran: Faiz, kabul edilebilir rakamın üstüne çıktı

Ankara Ticaret Odası Başkanı Baran, faizin kabul edilebilir rakamın üzerine çıktığını, kurdaki oynaklık kaynaklı zararların da büyük olduğunu söyledi.

Turgay Türker başkanlığındaki Ekonomi Muhabirleri Derneği (EMD) yönetim kurulu üyeleriyle bir araya gelen Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, faizin kabul edilebilir rakamın üzerine çıktığını belirtirken, kurdaki oynaklık kaynaklı zararların da büyük olduğunu bildirdi.

Baran, bazı sektörlerin iyi durumda olmasına rağmen; restoranlar, kafeler, düğün salonları, yurtlar, servisler, turizmciler, seyahat acentelerinde problem olduğunu kaydetti.

Pandemi döneminde oyuncağa yönelik ciddi talep artışı olduğuna vurgu yapan Baran, züccaciye, konut, otomobil ve mobilya sektörlerinin de pik yaptığını anlattı.

İnsanların evde kaldıkları dönemde inşaat malzemeleri sektörünün de iyi iş yaptığının altını çizen Gürsel Baran, buna karşılık sektörde yüksek fiyat ve ürün bulunamaması sorunlarının bulunduğunu belirtti.

Türkiye'nin bu krizden ders çıkararak katma değerli üretim ve markalaşmayla Avrupa'nın üretim merkezi olabileceğini söyleyen Baran, gelişmelerin pozitif yansıması olabileceğini bildirdi.

Kars kaşarının ellide bir kalitesinde olmayan Rokfor peynirinin 1.5 milyar dolar ciro sağladığına vurgu yapan Baran, bunun dünyaya daha iyi anlatılması gerektiğini dile getirdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na; katma değerli üretim, markalaşma ve hukuksal güvenceleri içeren bir rapor gönderdikleri bilgisini veren Baran, yerli ve millilik söylemlerine rağmen kamunun halen yabancı hayranlığı bulunduğunu kaydetti.

Fahiş fiyat artışlarına yönelik de değerlendirmelerde bulunan Baran, bu konunun net bir şekilde ele alınması gerektiğini belirtirken, denetimin ürün rafa gelene kadar da sıkılaştırılmasını istedi.

Faizin kabul edilebilir rakamların üzerine çıktığına da değinen Baran, kurdaki istikrarsızlığın da önemli olduğunu söyledi. Bir süre önce 8.5 liraya kadar çıkan doların, bugün gerilemesinin bir anlamda iyi olduğunu ifade eden Baran, "İthalat yapan 8.5 liradan aldığı ürünü 7 liraya satmak zorunda kaldı. Yani çok abartılı kâr edilebildiği gibi zarar da edilebiliyor." dedi. Baran, mevcut ekonomi yönetimini başarılı bulunduğunu kaydetti.

Kılıçdaroğlu: Bir seferde ödenen faiz 21 milyar TL, esnafa ödenen 7 milyar

CHP lideri Kılıçdaroğlu, esnaf destekleriyle ilgili, "Esnafı kurtarıyor mu? Hayır. Gezdim esnafı, bu para kurtarır mı? 'Kurtarmaz.' Diyeceksin ki 'devletin cebinde para yok ki versin.' Ocak ayında bir seferde ödenen faiz 21 milyar lira. Bütün esnafa ödenen para 7 milyar lira. Kim değerli, esnaf mı tefeci mi?" dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Neden gençler Türkiye'de değil de yurt dışında umutlarını arıyorlar. Bunların üzerinde sadece ben düşünürsem, yanlış olur. Bu ülkede yaşayan hangi partiye oy verirse versin, bu ülkede yaşayan her vatandaşın düşünmesi ve sorgulaması lazım." dedi.

Bolu Belediyesi Kültür Merkezi'nde kanaat önderleri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve muhtarlarla bir araya gelen Kılıçdaroğlu, yaptığı konuşmada, bir dönem yurt dışına buğday ve tarım ürünleri satan Türkiye'nin, bu ürünleri artık ithal ettiğini savundu.

Kılıçdaroğlu, 1940'lı yıllarda dünyada uçak üreten 5 ülkeden birinin Türkiye olduğunu ifade ederek, "1940'lı yıllardan 2020 yıllara nasıl geldik? Kendi gemimizi yapıyorduk, neden vazgeçtik? Ciddi bir eğitim kurumlarımız vardı, neden eğitim sistemimiz iflas etti? Bütün Orta Doğu ile Balkanlarla dosttuk, neden kavgalı hale geldik? En büyük zenginliğimiz ne bizim? Petrolümüz yok, madenlerimiz yok. En büyük zenginliğimiz eğitilmiş insan kaynağı. Neden gençler Türkiye'de değil de yurt dışında umutlarını arıyorlar. Bunların üzerinde sadece ben düşünürsem, yanlış olur. Bu ülkede yaşayan hangi partiye oy verirse versin, bu ülkede yaşayan her vatandaşın düşünmesi ve sorgulaması lazım." diye konuştu.

Kılıçdaroğlu, 1833'te bu topraklarda yapılan ilk seçimin, bir muhtarlık seçimi olduğunu kaydederek, demokrasinin mihenk taşının muhtarlar olduğunu dile getirdi.

Siyaset kurumunun, muhtara hak ettiği değeri vermediğini öne süren Kılıçdaroğlu, sosyal yardımların muhtarlar aracılığıyla dağıtılmadığını söyledi.

Kılıçdaroğlu, muhtarlıkların bir bütçesi olmadığını, belediye gelirlerinden muhtarlıklara bütçe ayrılması gerektiğini vurguladı.

Muhtarlık temel kanununun hayata geçirilmesinin ve muhtarlıkların kamu kurumu statüsünde olmasının önemine işaret eden Kılıçdaroğlu, seçimle gelen en büyük kitlenin muhtarlar olduğuna ve onların birlikte hareket etmesinin etkisine dikkati çekti.

Kılıçdaroğlu, muhtarların sorunlarını dile getirmekten çekinmemesini ve muhtarlar birliğinin kurulmasını istedi.

Muhtarlık seçimlerinin en demokratik seçim olduğunu anlatan Kılıçdaroğlu, muhtarın bireysel olarak adaylık başvurusu yaptığını ve görev yaptığı bölgelerde kanaat önderi konumunda bulunduğunu belirtti.

"Faizi kimlere ödüyoruz? Londra'daki bir avuç tefeciye ödüyoruz"
Ekonomik göstergelere ve vergilere de değinen Kılıçdaroğlu, devletin 3 ayrı kaynaktan gelir elde ettiğini kaydetti.

Devletin kasasından 2020 yılında 134 milyar 700 milyon lira faiz çıktığını ifade eden Kılıçdaroğlu, "Cumhuriyet tarihinin en yüksek faizini ödüyoruz. Faizi kimlere ödüyoruz? Londra'daki bir avuç tefeciye ödüyoruz. Parayı onlardan alıyoruz, ayrıca onlardan emir alıyoruz, emrin gereği olarak parayı istediğimiz yerde kullanamıyoruz sonra onlara faiz ödüyoruz." dedi.

Kılıçdaroğlu, son bir yılda 19 milyar dolar faiz ödendiğini ileri sürerek, şunları kaydetti:

"Ayda 1 milyar 600 milyon dolar, bir günde 52 milyon dolar, bir saatte 2 milyon 200 bin dolar faiz ödüyoruz. Düşünün, bugüne kadar gelen hükümetler içinde bu kadar faiz ödeyen ikinci bir hükümet var mıdır ve bu paralar nereye gitti? Faizi alan Türkiye'ye yatırım yapıyor mı? Londra'daki adam Türkiye'ye neden yatırım yapsın? Elinde viski kadehi oturmuş oraya, bol miktarda parası var, veriyorsun, istediğin faizi dikte ettiriyorsun, 'şu faizden alacaksın' diyor o da mecburen gidip o faizden alıyor. Faizi kim ödeyecek? Sizler ödeyeceksiniz. Sonra dönüp diyoruz ki biz neden fakirleştik. Para nereye gidiyor, Londra'daki bir avuç tefeciye gidiyor."

Hükümetin pandemi döneminde esnafa çeşitli desteklerde bulunduğunu anımsatan Kılıçdaroğlu, "Esnafı kurtarıyor mu? Hayır. Gezdim esnafı, bu para kurtarır mı? 'Kurtarmaz.' Diyeceksin ki 'devletin cebinde para yok ki versin.' Ocak ayında bir seferde ödenen faiz 21 milyar lira. Bütün esnafa ödenen para 7 milyar lira. Kim değerli, esnaf mı tefeci mi?" ifadesini kullandı.

'2020'de 9,5 milyar dolarlık tarım ürünü ithal edildi'

CHP Bursa Milletvekili Sarıbal, Türkiye'nin geçen yıl 9,5 milyar dolarlık tarım ürünü ithal ettiğini söyledi.

CHP Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, iktidarın, çiftçiyi destekleyip üretimi artırmak yerine, ülke içinde tarım ürünlerinin fiyatını baskılamak ve bir avuç ithalat lobisini zenginleştirmek için ithalatı tercih ettiğini öne sürdü.

Ülke nüfusu her yıl yaklaşık 1 milyon kişi artarken, buna bağlı olarak gıdaya ihtiyaç da yükselirken tarımsal üretimin yerinde saydığını ve nüfusun ihtiyaçları için ithalat rekorları kırıldığını iddia eden Sarıbal, iktidarın tarım politikası sonucu, ürettiğinden para kazanamayan çiftçinin köyünü ve tarlasını terk ettiğini, tarımda gelecek görmeyen gençlerin bu alandan uzaklaşması sonucu çiftçi yaş ortalamasının 50'nin üzerine çıktığını savundu.

Umutla çiftçiliğe devam edenlerin borç batağına saplandığını söyleyen Sarıbal, şöyle devam etti:

"2 milyon 100 bin civarına düşen çiftçinin sadece bankalara borcu 129 milyar lirayı geçti. Bu borcun 5 milyara yakını takipte. Çiftçilerin tarlasına, traktörüne, ineğine haciz geldi. Tarımda birkaç ürün dışında tamamen dışa bağımlı hale geldik. Bu gidiş, gidiş değil. Beka dedikleri şey tam da bu. Dün 'Paramız var ki ithal ediyoruz.' diyenler, bugün para olsa bile ithalat yapamayacak duruma getirdi ülkeyi.

O yüzden gübre alamıyoruz. O yüzden çiftçimizden aldığımızın çok üzerinde fiyatlarla ithalat yapıyoruz."

AK Parti iktidarlarında Türkiye'de üretilebilecek ürünlerin ithalatına 114 milyar dolar ödendiğini söyleyen Sarıbal, "2020 yılında Bakan Pakdemirli, Cumhuriyet döneminin ithalat rekoru kıran bakanı olarak tarihe geçti. 2020 yılında 9,5 milyar dolarlık tarım ürünü ithal edildi. Türk lirası olarak karşılığı ise 66 milyarı buldu." ifadelerini kullandı.

Orhan Sarıbal, ayçiçeği, badem, bakla, çay, kırmızı ve yeşil mercimek, kuru ve taze sarımsak, pamuk, soya, susam ve tütünü "geçen yıl ithalat rekoru kıran ürünler" olarak nitelendirerek, "İyi bir tarım planlamasıyla çiftçiye gereken desteği vererek ihtiyacımızdan fazlasını üretecek kapasiteye sahibiz. Eksik olan halkını, çiftçisini düşünen siyasi irade. AKP, diğer sosyal ve ekonomik alanlarda olduğu gibi tarım alanında da çözüm üretecek bir anlayışa sahip değil." diye konuştu.

Foça Tatil Köyü yine ihaleye çıktı. AOÇ arazileri ise 10 yıllığına kiraya verilecek

Cumhuriyet tarihindeki 68 milyar dolarlık özelleştirmenin 60 milyar dolarını kendi döneminde yapmakla övünen AKP iktidarı, kamuya ait malları özelleştirmeye devam ediyor.

Yanlış ekonomi politikaları ve yatırımlarla büyük kaynak israfına yol açan AKP iktidarı, salgının etkisiyle daha da artan finansman ihtiyacı için küçük-büyük demeden özelleştirmeye devam ediyor. Cumhuriyet tarihindeki 68 milyar dolarlık özelleştirmenin 60 milyar dolarını kendi döneminde yapmakla övünen AKP, bu konuda dün de yeni adımlar attı.

Özelleştirme İdaresi'nin Resmi Gazete'deki ilanına göre Hazine'ye ait Foça Tatil Köyü taşınmazları ile bu taşınmazlar üzerinde bulunan tesis, bina, müstemilat bir bütün halinde 49 yıl süreyle "işletme hakkının verilmesi" yöntemiyle özelleştirilecek. Geçici teminat tutarı 3 milyon TL. İhale için 20 Nisan'a kadar teklif verilebilecek. İhale birden fazla teklif sahibinden kapalı zarfla teklif almak ve görüşmeler yapmak yoluyla "pazarlık" usulü ile gerçekleştirilecek. İhaleye gerçek ve tüzelkişiler ile ortak girişim gruplarının yanı sıra kuruluş belgelerinde ticari şirket sahibi olabileceklerine dair hüküm bulunan dernek ve vakıflar da katılabilecek.

ÖDEME 4 YILDA

İhale bedeli, vadeli ödemelerde en az yüzde 30 peşin olmak üzere 12 ayda bire bırakılan tutarı ise 12 ayda bir yani yılda bir kez ödeme yapmak kaydıyla en çok 48 ayda (4 yılda) ödenebilecek. Vadeye bağlanan tutara yıllık yüzde 15 faiz uygulanacak.

Fransız Tatil Köyü olarak da bilinen Foça Tatil Köyü, 1967’de Türkiye’nin ilk tatil köyü olarak açıldı. 2005’te kapanan tatil köyünde 400’e yakın oda, zeytin, fıstıkçanı ağaçları, yüzme havuzu, amfi tiyatro da bulunuyor. Tatil köyü ilk 2006’da ihale edildi. Teslim aşamasında ihale iptal oldu. 2010’daki ihaleye katılan olmadı. 2018’deki ihale de 2019’da iptal edildi. Özelleştirme İdaresi iptali, “özelleştirme ihaleleri, Devlet İhale Kanunu’na tabi olmayıp idare, ihaleleri yapıp yapmamakta, dilediğine yapmakta serbesttir” maddesine dayandırdı. Yeni ihaleye Foça Belediyesi’nin de katılması bekleniyor.

30 BİN DEKARA İNDİ

Atatürk tarafından kurulduğunda 52 bin dekar olan, sonrasında parça parça koparılarak 30 bin dekara kadar inen Atatürk Orman Çiftliği’ndeki (AOÇ) bazı alanlar da 10 yıllığına kiraya veriliyor. Resmi Gazete’deki ilana göre 2 bin 618 metrekare açık ve 63 metrekare kapalı alan otopark, 2 bin 98 metrekare kapalı ve 33 bin 284 metrekare açık alan rekreasyon, 33 bin 539 metrekare açık ve 1939 metrekare kapalı alan da tarımsal üretim için kiraya verilecek. Tahmini aylık bedel; otopark için 8 bin 200 TL, rekreasyon için 59 bin 500 TL, tarımsal üretim için 22 bin 500 TL olarak belirlendi. İhaleler 22 Şubat’ta yapılacak.

‘SUÇ DUYURUSU’

Konuya ilişkin açıklama yapan Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı Tezcan Karakuş Candan, “Atatürk Orman Çiftliği’nin 1. derece doğal ve tarihi SİT alanı statüsündeki 74 dönüm arazi, otopark, rekreasyon ve tarım üretim alanı olarak kiralama ile talan ediliyor. Yenimahalle ve Etimesgut’taki Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) arazisinde bulunan, alanının metrekaresi ortalama 1.5 lira bedelle aylık kiraya verilecek.

AOÇ toprakları AKP iktidarı döneminde kiralama yoluyla talan edildi, geçici yapılaşma altında yapılaşmaya açıldı ve bu durum Sayıştay raporlarına kadar yansıdı. AOÇ Genel Müdürü ve Tarım Bakanı hakkında suç duyurusunda bulunacağız” dedi. Candan, “Bu alan Ankapark’ın yanındaki tarımsal bir alandır. Kaçak Saray’ın karşısındaki ada parsel otopark alanı ve Kaçak Saray yakınındaki parsel ise, rekreasyon alanı olarak belirlenmiş. Toplam 74 bin metrekare olan bu alanın aylık metrekaresinin 1,5 liradan kiraya verilmesi kabul edilemez. Atatürk Orman Çiftliği Kaçak Saray’ın otoparkı değildir. AOÇ müdürü, Atatürk’ün şartlı bağışına aykırı işlem yapıyor, suç işliyor” diye konuştu.

İrfan Donat

Zincir marketlerde "oligopol" tartışması

Gıda fiyatları vatandaşın gündeminden düşmüyor.

Çarşı, pazar, marketlerde hızla yükselen gıda fiyatları mutfaktaki yangını deyim yerindeyse harladı.

İşte böyle bir ortamda tarımsal üretimin son tüketiciye ulaşmasında değer zincirinin belki de en kritik halkalarından birisi **gıda perakendeciliği** olarak öne çıkıyor.

Tabii gıda perakendeciliği deyince aklınıza **bakkal**, **kasap** ya da **manav** gelmesin.

Zira mahallelerin vazgeçilmez **üçlüsü** yerini başka **üçlülere** bıraktı artık.

Deyim yerindeyse **bakkal**, **manav** ve **kasap** gibi küçük esnaf oyun dışı kaldı, yerini neredeyse her sokak başına açılan **zincir indirim (discount!) marketler** aldı.

Zaten son güncel verilere baktığımızda da üç büyük discount marketin **ezici** üstünlüğü ortaya çıkıyor.

Söz konusu zincir marketlerin güncel şube sayılarını verirken, 10 yıl ve 5 yıl önceki mağaza sayılarını da paylaşacağız ki bu marketlerin **hızlı gelişme** ve **süper büyüme** trendi daha net anlaşılsın.

A101'İN ŞUBE SAYISI 10 BİNİ AŞTI

"Discount market" olarak adlandırılan binlerce şubeli zincir mağazalar arasında ilk sırada açık arayla **A101** yer alıyor.

10 yıl önce mağaza sayısı **856** olan A101, 5 yıl önce **5 bin 389** mağazaya ulaştı.

12.02.2021

Geçen yıl ise mağaza sayısı **9 bine** çıkan A101, 2021 Ocak ayı itibariyle Türkiye genelinde **10 bin 150 adet mağazaya sahip**.

BİM'İN 8 BİN 500'Ü AŞKIN ŞUBESİ VAR

Listenin ikinci sırasında **BİM** yer alıyor.

10 yıl önce **2 bin 955** adet mağazası olan BİM, 5 yıl önce **4 bin 973** şubeye erişti.

Geçen yıl mağaza sayısı **7 bin 430** olan BİM, 2021 Ocak itibariyle **8 bin 519 şubeye sahip**.

Bu arada BİM'in iştiraki olan **FİLE** markasının da **127 şubesi** olduğunu ekleyelim.

ŞOK'UN ŞUBE SAYISI 8 BİNİ GEÇTİ

Üçüncü sırada ise **Şok** var.

10 yıl önce **bin 256** şubeli bir discount market olan Şok, 5 yıl önce **2 bin 981** şubeye ulaştı.

Geçen yıl şube sayısı **7 bin 68'e** çıkan Şok, Ocak 2021 itibariyle de **8 bin 47 zincir mağazaya sahip**.

Sadece bu üç şirketin toplam şube sayısı **26 bin 843**.

Türkiye'de **10 ve üzerinde şubeye sahip marketler “zincir market” olarak niteleniyor**.

Ocak 2021 itibariyle Türkiye'de 152 farklı şirketin zincir marketleri bulunuyor.

Söz konusu marketlerin toplam şube sayısı ise **38 bin 287**.

Bir başka deyişle söz konusu **3 discount market**, toplam zincir market piyasasının **yüzde 70'inden fazlasına hakim**.

Bu ilk 3 şirketi **2 bin 225 şubesi ile Migros** ve **2 bin 113 şube ile Ekomini** takip ediyor.

Merak edenler için **CarrefourSA**'nın da “mini” ve “süper” olarak adlandırılan iki kategorideki toplam şube sayısını aktaralım: **615**

PERAKENDEDE “OLİGOPOL YAPI” TARTIŞMASI

Perakende piyasasında “**oligopol**” bir yapı tartışmasının çıkmasının sebebi de aslında bu tablodur.

Daha önceki yazılarımızda dile getirdiğimiz üzere tarımsal üretim ve pazarlama tarafındaki orta ve uzun vadeli plansızlık ve politikasızlık “**neden**”, gıda enflasyonu ise “**sonuç**”tur.

Üretimdeki **plansızlık**, desteklemelerdeki **işlevselsizlik**, üreticideki **örgütsüzlük**, maliyetlerdeki **yönetilemezlik**, lojistikteki **kayıplar**, satış ve pazarlama kanallarındaki **aksaklık**, **arz-talep-fiyat dengesizliğinin yaşanmasındaki temel kronik sorunlardır**.

Ama buna bir de serbest piyasa ekonomisi adı altında oluşmasına göz yumulan “oligopol yapı”nın yarattığı yıkıcı rekabeti de eklemek lazım.

Geçen yıl **Türkiye Perakendeciler Federasyonu (TPF)** tarafından yayınlanan bir raporda da discount marketlere yönelik önemli tespitler yer alıyor.

“Holdinglerin ve discount market zincirlerinin de katılımıyla ülkemizdeki süpermarket sayıları günden güne artmakta, buna karşılık bakkal sayısı her geçen gün azalmaktadır” denilen **TPF raporunda**, “**Discount marketlerin yakın mesafelerde yeni mağaza açılış algoritmasının gözden geçirilerek sınırlandırılması**, küçük esnafın ve yerel marketlerin rekabet yarışında ayakta kalmasını sağlayacaktır. Milyonlarca dolar sermaye ile yatırım yapan bir discount ya da uluslararası markaya sahip bir market mağazasıyla aynı mahalledeki bakkal, büfe ya da yerel küçük işletmelerin rekabet etmesi günümüz şartlarında imkansız hale gelmiştir” ifadeleri yer veriliyor.

TPF, geleneksel işletmelerin ve perakende girişimcisinin rekabet haklarını korumak, adil rekabet ortamını oluşturmak adına “**mağazalar arası mesafe kriteri**” düzenlemesi çağrısında bulunuyor.

HER ŞEY SATILIYOR

Söz konusu discount marketlerde yaklaşık **750-1.500 çeşit ürün** bulunurken, süpermarketlerde ortalama **5.000-15.000 çeşit ürün** bulunuyor.

Dolayısıyla zincir marketler sadece **gıda, temizlik, kozmetik ürünleri** satmıyor.

Züccaciye, ev tekstiline, kadın-erkek-çocuk giyimi, ayakkabı ve aksesuarlarından oyuncak, kitap ve elektronik ürünler ile beyaz eşya dahil farklı alanlarda yüzlerce çeşit ürünü bünyesinde bulunduruyor.

Bu da aslında sadece gıda tarafında değil perakendeciliğin diğer kollarında da **oligopol** bir yapı tartışmasına neden oluyor.

ZİNCİR MARKETLERİN ALICI GÜCÜ SORGULANIYOR

Rekabet Kurumu, hızlı tüketim malları perakendeciliğini mercek altına aldı.

Sektörde birkaç firmanın pazar payının hızla arttığına dikkat çekilen ön raporda, **A101, Şok, BİM, Migros ve CarrefourSA'nın** sektörde toplam pazar payının hızla arttığına altı çizilirken, bu alanda düzenlemeler yapılması önerisinde bulunuluyor.

Ön raporda, “Pazar paylarının seyri izlendiğinde, ilk dört firmanın pazar payı artarken, yerel ve küçük marketlerin pay kaybettiği görülmektedir” tespitine ek olarak sektördeki ilk dört teşebbüsün üçünün indirim (discount) market olduğu ve söz konusu marketlerin ürün portföylerinde özel markalı ürün (private label) ağırlığının diğer marketlerden daha fazla olduğu belirtiliyor.

Ve söz konusu durumla alakalı şu önemli noktaya dikkat çekiliyor: “Discount marketler tarafından tasarlanan bu ürünler çoğunlukla küçük ve orta ölçekli üretici veya çiftçiye ürettirilmektedir. İndirim marketlerinin sayısının son on yıl içerisinde hızla artışı pazarın yapısında da birtakım değişikliklere neden olmuştur. Başta ilgili pazara dönük yaklaşımdaki değişiklik olmak üzere pazarın yoğunlaşma seviyesindeki artış, perakendecilerin sahip oldukları **alıcı gücünün sorgulanır** hale gelmesine neden olmuştur.”

DISCOUNT MARKETLERİN “YÜKSEK YANSITMA KABİLİYETİ”

Rekabet Kurumunu ön raporunda, ürünlerin fiyatlarına yönelik de önemli bir tespit yer alıyor.

Raporda, “Büyük satış alanlarına sahip ulusal düzeyde faaliyet gösteren marketler ile küçük satış alanlarına sahip olmasına rağmen çok sayıda mağaza ile faaliyet gösteren discount marketleri **bazı ürünlerde ve markalarda zarar etse dahi** bunu diğer ürünlere olan **yüksek yansıtma kabiliyetleri** ile telafi edebilmektedirler” deniyor.

Bu da enflasyon sepetinde tartışma yaratan bazı ürünlerin nasıl bir **sunı fiyat oluşumuna** maruz kaldığını bize net şekilde gösteriyor.

Rekabet Kurumu diyor ki, “**Çiftçiler ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin** ülke ekonomisinin temel taşları olduğu dikkate alındığında, bu aktörlerin **gelirlerinin azalmasına, yatırım, yeni pazarlara açılma ve yeni ürün geliştirme** güdülerinin zayıflamasına yol açabilecek söz konusu nitelikteki uygulamaların engellenmesinin şart olduğu anlaşılmaktadır.”

TARIM ÜRÜNLERİNDE SİSTEM NASIL İŞLİYOR?

Ürün bazında değişmekle birlikte zincir marketler üreticiler ve tedarikçiler üzerinden de önemli avantajlar elde ediyor.

Örneğin şuan zincir marketler yaş meyve sebze en az 60 gün vade uyguluyor.

Eğer zincir marketler çiftçinin direkt tarla veya bahçesinden hasadı kendisi yapacak şekilde ürün alıyorsa söz konusu vade, hasattan itibaren 60-75 gün arasında değişiyor.

Bu arada üretici ve tedarikçi, zincir marketlere verdiği tarım ürünü satılana kadar **her türlü bozulma, kaybolma ve çalınma** riskini üstlenmek zorunda kalıyor.

Sütten örnek verelim...

Eğer zincir markete sattığınız/tedarik ettiğiniz süt, raflardayken herhangi bir şekilde **açılırsa, bozulursa, çalınırsa** ya da **ambalajı zarar görürse üretici/tedarikçiye iade faturası kesiliyor.**

Yani ürün kasadan geçene kadar tüm riskler üreticinin ve tedarikçinin üzerinde...

Ama bu riske katlanan üretici/tedarikçiye yapılacak ödeme 60-75 gün sonra...

Ne güzel sistem değil mi?

SEMT PAZARLARINDA FİYAT OLUŞUMU

Zincir marketlerin yaş meyve ve sebze fiyatlarındaki etkisi sadece **organize perakendecilik** tarafıyla sınırlı değil.

Aslında zincir marketlerde belirlenen/oluşan fiyatlar semt pazarları açısından da **tavan fiyat** olarak algılanıyor.

Genel itibariyle semt pazarlarındaki fiyatların market fiyatlarından daha makul olduğu zaten biliniyor.

Ama orada da şöyle bir algı ve anlayış hakim.

Örneğin semt pazarında bir satıcı, tezgahdaki ürününü **3 TL'ye satarak kar edebilecekken**, aynı ürünün marketteki fiyatının 5 TL olduğunu bildiği için satış fiyatını 4 TL olarak belirleyebiliyor.

Baktığınızda marketlerden ucuz ama aslında daha da ucuz olabilmesinin önündeki faktör yine marketlerdeki fiyat seyri.

TİCARET BAKANLIĞI ADIM ATACAK MI?

Organize perakendeciliğin, geleneksel perakendeciliğin aleyhine yarattığı olumsuz tablonun farkında olan Ticaret Bakanlığı da yeni bir yönetmelik üzerinde çalışıyor.

Taslak yönetmeliğe göre, organize perakendeciliğe yönelik bir dizi sınırlama, zorunluluk ve yeni kurallar getirilmesi planlanıyor.

Ama şunu da hatırlatalım ki Türkiye bu sorunları yıllardır konuşuyor ve “**ha çıktı ha çıkacak**” denilen ve artık yılan hikâyesine dönen bir **hal yasası** ve **perakende yasası** gerçeğiyle de yıllardır yatıp kalkıyor.

Dolayısıyla **söylemlerden ziyade icraatın değerli olduğu** bir süreçten geçiyoruz.

Bu konuları konuşurken yönetmeliklerde ufak tefek değişiklikler ya da geçici çözümler yerine kalıcı bir çözüm için “**perakende yasası**” ve “**hal yasası**”nı artık ötelemekten vazgeçmemiz gerekiyor.

Perakende modelinde yeniden **sağlıklı ve adil bir rekabet ortamı yaratılması** lazım.

Gıda tarafında tıpkı İspanya, İtalya gibi ülkelerde öne çıkan **geleneksel pazar modelini** konuşmamız gerekmiyor mu? Bu alanın iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik konuları neden es geçiyoruz?

Türkiye'de hal sayılarının azaltılıp **Borsa işlevi görecek** şekilde daha fonksiyonel ve etkin hale getirilmesi şart.

"ESNAF" KAVRAMI YOK OLUYOR

Yazı çok uzadı farkındayız ama yazılacak, söylenecek çok şey var.

Rekabet Kurumu'nun tespitlerini dikkate alıp Ticaret Bakanlığı tarafından gerçek manada aksiyon alınıp alınmayacağını bekleyip görelim.

Zira kuralsız bir rekabet sisteminin "**oligopol**" oluşumu daha da güçlendirdiği ve "**tekel**" bir zihniyete doğru gittiği ortada.

Bakkalından manavına, kasabından kuruyemişçisine kadar kapanan işletmelerle birlikte artık "**esnaf**" kavramı da ortadan kalkıyor.

Esnafın ortadan kalktığı durumda da üreticiden tüketicisine kadar herkesin mağdur olacağı bir perakendecilik anlayışıyla karşı karşıya kalacağız.

Şimdilik burada noktalayalım ve gelişmeleri izleyelim.

Phillips, bugün, o eğriyi çizer miydi?! Orişinal eğri, işimize mi gelmedi?!

Ferit Barış PARLAK

12 Şubat 2021 Cuma

İktisatçı W.Phillips...

1958 yılında yaptığı araştırma sonucunda: “İşsizlik oranı düşerken, enflasyon artar” demiş...

Ve, ters orantıyı anlatan Phillips Eğrisi’ni dünyaya hediye etmiş...

★ ★ ★

Basit düşünürsek...

★ ★ ★

İnsan çalışır/üretir...

Çalışırsa/üretirse para kazanır...

Çalışarak “para” veya “çok para” kazanan, harcamasını artırır...

Çalışarak “para” veya “çok para” kazananı gören de çalışmak ister...

Yani yükselen ücret, çalışma isteğini/ çalışan sayısını da artırır...

Çok kişi çalışmaya başlar ve dolayısıyla harcamalar artarsa, talep edilen ürünlerin fiyatları artar ve kısa vadede enflasyon yaratır...

★ ★ ★

Neden kısa vade?

Talep edilen ve fiyatı yükselen ürünler, daha fazla üretilmeye başlar...

Ve bir süre sonra arz artışı nedeniyle fiyat dengesi sağlanır...

★ ★ ★

Phillips bugün yaşasaydı...

Ve...

Çalışmadan/üretmeden tüketilebileceğini... Milyonlarca okumuş/okumamış/
meslekli/mesleksiz gencin türev ürünler (hisse, kağıt...), coin gibi kolay para vadeden
parametrelerle günlerini/gecelerini geçirebileceği...

Rantla/stokla/ithalatla/borçla/ krediyle ekonomilerin büyüyebileceğini...

Milyonlarca gencin, kamuda iş bekleyebileceğini/çalışanların ise verimsiz
olabileceğini...

Bu gibi sonradan kazanılan/kazandırılan yüzlerce alışkanlığın türetilabileceğini
bilseydi...

O eğriyi çizer miydi?!

VELHASIL...

İşsizlik/enflasyon arasındaki ters orantıyı anlatan A.W.Phillips Eğrisi, bugün iktisat
derslerinde de anlatılıyor...

Ekonomilerin önünü açacak, Orijinal Philips Eğrisi ise anlatılmıyor...

Orijinal eğride Phillips verimliliğe dikkat çekiyor ve ücret artışının işsizlik oranına
etkisini anlatıyor...

Galiba, kimsenin işine gelmiyor!

Vah gençliğim vah!

Alaattin AKTAŞ

12 Şubat 2021 Cuma

✓ **Yaşları 15-29 arasında bulunan 17.8 milyon gencin 5.7 milyonu, yani neredeyse üçte biri ne okuyor, ne çalışıyor.**

✓ **Eğitime devam etmeyen ve çalışmayan gençlerin oranı kadınlarda yüzde 43'ü buluyor. Kadınlarda 25-29 yaş arasında bu oran yüzde 56'ya ulaşıyor. ✓ Ne eğitimde ne istihdamda olanlara ilişkin bu veriler dar tanımlı işsizlik hesaplamasına göre. Geniş tanımlı hesaplamada oran yüzde 40'ı, 45'i bulabilir.**

İstihdama ve işsizliğe ilişkin hangi veriye el atsanız dramatik bir tabloyla karşılaşıyorsunuz. Üstelik bu veri setlerinde bir dizi tuhafılık olduğu halde... Düşünün, pandemiden dolayı işsizlik artmak bir yana azaldığı halde... Yani kullanmak zorunda olduğumuz veri setleri hayatın gerçeklerinden böylesine uzak olduğu halde... Mevcut verilerin tümüyle doğru olduğunu, gerçekleri yansıttığını varsaysak bile durum gerçekten vahim. Ve biliyoruz ki gerçek hiç de kağıda döküldüğü gibi değil. Ancak elimizdeki veriler bunlar ve bunları kullanmaya devam edeceğiz.

Önceki gün açıklanan kasım ayı işgücü istatistiklerinden yola çıkarak 2020'nin tümüne ilişkin verileri hesaplamış ve bunu dün sizinle paylaşmıştık. Bugün de bu veri setinin bir başka can alıcı noktasına, genç nüfusun eğitim ve istihdam durumuna bakacağız.

Üç gençten biri boşa geziyor

2020 yılı ortalamasına göre yaşları 15-29 arasında olan genç sayısı 17.8 milyon...

Bu gençlerin 5.4 milyonu yalnızca eğitim görüyor, 5.1 milyonu yalnızca çalışıyor, 1.7 milyonu da eğitimini devam ettirirken aynı zamanda çalışmayı da sürdürüyor.

Geriye kalıyor 5.7 milyon genç! Bu gençler ne yapıyor peki? Hiçbir şey! Evet, hiçbir şey!

Tam 5.7 milyon genç ne eğitimine devam ediyor, ne çalışıyor. Yani 15-29 yaş grubundaki her 100 gençten 32'si hiçbir şey yapmıyor. 5.7 milyon genç deyim yerindeyse boşa geziyor ya da aylak aylak geziyor.

Ya da diyebiliriz ki "5.7 milyon genç bir baltaya sap olabilmış değil". Ama bu durumdan onlar mı utanmalı, yoksa onların bu durumda kalmasına, bir iş sahibi olamamasına yol açanlar mı?

25-29 yaş arası sorun daha büyük

15-19 yaş arası nüfusta eğitim görenlerin sayısı doğal olarak yüksek. Bu yaş grubunda ne eğitimde ne istihdamda (NENİ) olanların oranı yüzde 19.7 düzeyinde.

Yaş ilerledikçe eğitim bitiyor ama iş bulunamadığı için oran büyümeye başlıyor. Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı 20-24 yaş grubunda yüzde 37'ye, 25-29 yaş grubunda ise yüzde 39'a ulaşıyor.

Her üç gençten biri, yani 5.7 milyon genç boşa geziyor (Bin kişi)

	Toplam 15-29		15-19		20-24		25-29	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Genel toplam								
Toplam	17.837	17.724	5.965	6.077	5.745	5.590	6.126	6.057
Sadece eğitimde	5.373	5.140	3.676	3.593	1.298	1.169	398	378
Sadece istihdamda	5.110	5.485	552	728	1.756	1.829	2.803	2.928
Eğitim ve istihdamda	1.654	1.868	561	657	552	651	542	560
Ne eğitimde ne istihdamda	5.701	5.230	1.177	1.099	2.140	1.940	2.384	2.191
Ne eğitimde ne istihdamda (%)	32,0	29,5	19,7	18,1	37,2	34,7	38,9	36,2
Kadın								
Toplam	8.815	8.803	2.885	2.931	2.855	2.824	3.075	3.048
Sadece eğitimde	2.816	2.720	1.902	1.877	684	621	231	222
Sadece istihdamda	1.685	1.874	150	210	608	669	928	995
Eğitim ve istihdamda	537	618	154	201	192	222	191	195
Ne eğitimde ne istihdamda	3.777	3.591	679	643	1.372	1.312	1.726	1.636
Ne eğitimde ne istihdamda (%)	42,8	40,8	23,5	21,9	48,0	46,5	56,1	53,7
Erkek								
Toplam	9.022	8.921	3.081	3.146	2.890	2.766	3.051	3.009
Sadece eğitimde	2.556	2.420	1.774	1.716	614	548	168	156
Sadece istihdamda	3.425	3.612	402	518	1.149	1.161	1.875	1.933
Eğitim ve istihdamda	1.117	1.250	407	456	360	429	351	365
Ne eğitimde ne istihdamda	1.924	1.639	499	456	768	628	658	555
Ne eğitimde ne istihdamda (%)	21,3	18,4	16,2	14,5	26,6	22,7	21,6	18,4

KADINLARDA DURUM ÇOK VAHİM

Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranının toplam nüfusta yüzde 32 düzeyinde bulunduğunu belirttik. Ancak bu oran kadın-erkek ayrımında çok farklı oluyor.

Yüzde 32'lik genel oran erkeklerde yüzde 21.3 düzeyinde. Ancak oran kadınlarda yüzde 43'ü buluyor.

Erkeklerde ne eğitimde ne istihdamda (NENİ) oranı en yüksek düzeye 20-24 yaş aralığında çıkıyor. Bu yaş grubundaki oran yüzde 26.6.

Kadınlarda ise bu oran 25-29 yaş grubunda rekor kırıyor. Yaşları 25-29 arasında bulunan 3 milyon 75 bin kadının yüzde 56.1 oranında 1 milyon 726 bini ne okuyor, ne çalışıyor. Düşünebiliyor musunuz, her 100 kadından 56'sı evinde oturuyor. Bu yaş grubundaki kadınlarda istihdamda olanların sayısı bir milyona bile ulaşmıyor.

Kadınlarda boş oturan ya da boşta gezen genç nüfus toplamda 3 milyon 777 bin. İşte bu nüfusun yarıya yakını 25-29 yaş grubunda bulunuyor.

NENİ'DE GERİLEME ARTIŞA DÖNDÜ

Ne eğitimde ne istihdamda olan genç nüfus bir ara yatay denilebilecek şekilde seyretmiş, hatta bazı yıllar az da olsa gerileme bile gözlenmişti.

Bu durumdaki nüfus 2014 yılında 5 milyon 96 bin kişiydi. Ne eğitimde ne istihdamda olanların sayısı 2015'te 5 milyon 11 bine, 2016'da 4 milyon 989 bine, 2017'de 4 milyon 941 bine, 2018'de ise 4 milyon 933 bine indi.

Sonrasında artış başladı. 2019 yılında 5 milyon 230 bine çıkan ne eğitimde ne istihdamda olan genç nüfus, geçen yıl 5 milyon 701 bine ulaştı.

Bu sayılar dar tanımlı işsizlik hesaplamasıyla bulundu. Geniş tanımlı hesaplamayla bu sayıların çok daha yukarıda oluşacağı ortada. Yani durum vahim ki ne vahim...

Oran geniş tanımlı hesaplamada belki yüzde 40'ın çok üstüne çıkacak. Bir ülke düşünün ki her 100 gencinden 40'ı, 45'i hiçbir şey yapmasın, üretmesin ve her gün yarın kaygısı yaşasın...

Abdulkadir Selvi

Seçim barajında iki alternatif

AK Parti ve MHP’de, seçim sistemi ve siyasi partiler yasasıyla ilgili çalışma yapıldı.

Ancak iki parti ortak çalışmalara başlamadı. Seçim yasasıyla ilgili çalışmalarda en çok seçim barajı merak ediliyor.

SEÇİM BARAJI DÜřÜRÜLÜYOR

Türkiye’nin 12 Eylül ürünü olan yüzde 10 barajından kurtulması gerekiyor. Yüzde 10 olan seçim barajının yüzde 5 ya da 7’ye düşürölmesi düşünölüyor. Bu konuda tercih, liderlere bırakılacak. **Erdoğan** ve **Bahçeli**’nin tercihine göre yüzde 7 ya da 5 esas alınarak çalışılacak.

İTTİFAK BARAJI GELECEK Mİ?

Partiler artık seçimlere ittifaklar halinde giriyor. İttifak yüzde 10 barajını aşınca, ittifak ortağı partiler de barajı aşmış oluyor. İttifaklarla seçim barajı fiilen ortadan kalkmış oluyor. Yüzde 10 seçim barajı, baraj sorunu yaşayan partileri ittifaklara girmeye teşvik ediyor.

İTTİFAK BARAJI

Yüzde 10 seçim barajı ittifaklar için uygulanıyor. Bir de ittifaka girmeden kendi başına seçime giren partiler için geçerli oluyor. Örneğın, HDP ittifaklara girmede ama 24 Haziran 2018 seçimlerinde 11.7 oranında oy alarak barajı aşmayı başardı.

İTTİFAK HESABI

İttifak halinde seçime giren partiler açısından yüzde 10 seçim barajı ittifakın tamamı için uygulanıyor. Cumhur ittifakı ya da millet ittifakının aldığı toplam oy oranı Türkiye genelinde yüzde 10 barajını aştıysa, ittifaka giren partiler barajı aşmış sayılıyor.

ALTERNATİF NE?

Seçim barajı konusunda alternatifli iki öneri var.

1- Seçim barajı yüzde 5 ya da 7’ye düşürölsün. Yeni baraj hem ittifaklar için hem seçime kendi adına giren partiler için uygulansın.

ÜÇÜNCÜ İTTİFAK MODELİ

Bu önerinin iki sonucu var: Yüzde 5 ya da 7'yi aşacağını düşünen partiyi ittifaka girmeye mecbur bırakmamak. Ama asıl ikinci bir yönü daha var. O da yüzde 1 ya 1.5 seviyesinde dolaşan partilerin üçüncü bir ittifak oluşturmasının önünü açmak.

İTTİFAKA GİRENLERE BARAJ YÜKSELTİLECEK

Ama bir ikinci bir alternatif daha var. Bu öneri de ittifak için değil, ittifaka giren partiler için barajın uygulanması önerisi. Bir siyasi parti ittifaka girmeden seçime girerse, baraj yüzde 5 ya da 7 olsun. Ama ittifaka giriyorsa arada bir fark olsun. İttifaka girmeyi tercih edenler için baraj yüzde 10 ya da 12 olarak uygulansın.

TÜRKİYE MİLLETVEKİLLİĞİ

Anayasa Mahkemesi, Türkiye milletvekilliğini iptal etti ama bir öneri de 100 ya da 150 milletvekilinin Türkiye genelinde alınan oy oranına göre dağıtılması. Burada yurtdışından alınan oylar nasıl oransal olarak dağıtılıyorsa, 100 ya da 150 milletvekilinin de Türkiye genelinde alınan oylara göre paylaştırılması öneriliyor.

HAYVANLARLA İLGİLİ DÜZENLEMENİN PÜF NOKTALARI

14 Şubat'ta sevgililere hediyeler alınacak. Son dönemlerde sevgiliye kedi ya da köpek hediye etme eğilimi de artmaya başladı. Gençler, sevgilinizi sevindirsin. Ama söz konusu hayvan hediye etmek olunca onun da bir canlı olduğunu unutmayın. Çünkü hediye olarak alınan kedi ya da köpekler, bir süre sonra sokağa terk ediliyor. Bu durumun önüne geçmek için yasal düzenleme yapılıyor.

KİMLİK GELİYOR

AK Parti Grup Başkanvekili **Özlem Zengin** başkanlığında Hayvan Hakları Yasası'nda önemli değişiklikler içeren bir çalışma yapıldı. Yeni düzenlemeye göre hayvanı sahiplenen, onları sokağa terk edemeyecek. Çünkü artık hayvanların bir kimliği olacak ve onlara bir çip takılacak. Böylece sevgiliyle ayrıldım, onun hediye ettiği köpeği sokağa atarım dönemi bitiyor. Çünkü bunu yapana para cezası geliyor.

CAN SAYILACAK

Sahipli-sahipsiz hayvan ayrımı kaldırılıyor. Hayvanlar mal olarak değil, ister sahipli ister sahipsiz olsun, can olarak kabul edilecek. En yakın can dostlarımızın kanunla da can olarak kabul edilmesi geç ama yerinde bir karar olacak.

HAYVAN ALIM-SATIMI

Ha, bir de hayvan alım-satımına bir düzenleme getiriliyor. Hayvanın bir kimliği olacak demiştik. O kimlikle beraber kime ait olduğu da belli olacak. Sokağa atan cezayı yiyecek.

APARTMANDA KAÇ TANE BESLENEBİLECEK?

Hayvan istifçiliğinin önüne geçilecek. Apartmanlarda çok sayıda köpek ya da kediye bakanlarla komşuları arasında kavgalar yaşanıyor. Bir apartmanda 40-50 kediye, 15-20 köpeğe bakanlar var. Yeni düzenlemede bu konuda bir sayı yer almayacak.

Yani “**En fazla üç ya da dört hayvana bakabilir**” denilmeyecek. Ancak metrekareye göre hayvan sayısını belirlemek üzere Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na yetki verilecek.

HAPİS CEZASI GELİYOR

Hayvanlara kasten ve eziyet çektirenlerle ilgili hapis cezası getiriliyor. Hem de bu hapis cezası tutuklamanın zorunlu olmadığı 2 yılın üzerinde olacak.

Hayvanları kasten öldürenlere 6 aydan 4 yıla kadar hapis cezası getiriliyor. Eziyet ederek öldürenlere ise 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası düzenleniyor. Artık hayvanları vahşice katledenler elini kolunu sallayarak dolaşamayacak. Mahkemeler tutuklama kararı verebilecek. Ama hayvanlara karşı işlenen suçlara verilecek cezalar, insanlara karşı işlenen suçlara verilecek cezalardan yüksek olmayacak.

KURBANLAR VE KAVURMALIKLAR NE OLACAK?

Burada açıklığa kavuşturulması gereken bir nokta var. O da kurban ya da beslenme amacıyla kesilen hayvanlar bu düzenlemeye tabi olacak mı? Elbette ki onlara da eziyet edilmeyecek. Ama kurban kestin ya da kavurma yaptın diye ceza olmayacak.

6. MADDE KORUNUYOR

Ben 6. madde korunuyor dediğim zaman hayvan hakları savunucuları anlayacak. Hayvanlar tedavi edildikten sonra aynı yere bırakılacak.

KISIRLAŞTIRMA

Belediyelerin bütçesinden hayvanların bakımıyla ilgili pay ayrılacak. Ayrıca hayvanların kısırlaştırılması için Hazine'den bütçe ayrılacak. Hayvan deyip geçmeyelim. Onlar bizim can dostlarımız.

Artık gençlerimizle Ay'da buluşuruz...

Esfender KORKMAZ

12 Şubat 2021

NASA ilanla mühendis arıyor... Aylık maaşı 15,672 dolara, yani 111271 liraya geliyor. Türkiye de 3 bin lira maaş alan bir çalışanın 3 yıllık maaşı kadar.

Zaman zaman Almanya ve Kanada gibi gelişmiş ülkeler de, vasıflı işgücü ve uzman elaman arıyor. Bu taleplere en fazla başvuru sayısı Türkiye'den oluyor.

Mamafih, Yeditepe Üniversitesi ve MAK Danışmanlık işbirliği ile gerçekleştirilen

"Gençlik Araştırması" sonuçlarına göre; 18-29 yaş grubu arasındaki gençlerin;

* **Yüzde 76'sı daha iyi bir gelecek için yurt dışında yaşamak istiyor.**

* **Her iki gençten biri mutlu olmadığını ifade ediyor.**

* **Yüzde 77'si torpilin yetenekten daha etkili olduğuna inanıyor.**

Yine aynı araştırma sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 90'nına yakını büyüklerin kendilerini anlamadığını düşünüyor. Öğrencileri hedef alan twit atan dekanların olduğu, bir eğitim sisteminde öğrencilerin mutsuz olması kaçınılmaz bir sonuçtur. Yine aynı araştırma da gençlerin mutluluk sorusu için verdikleri cevaplar şöyledir :

* **Mutluyum ve çok mutluyum diyenler; yüzde 26,**

* **Mutlu değilim ve hiç mutlu değilim diyenler yüzde 50,5,**

* **"Ne mutlu ne mutsuz sayılırım" diyenler yüzde 23.5 .**

Gençlerin yüzde 86'sı da borçlu olduğunu söylüyor.

Boğaziçi Üniversitesi'nde dereceye giren beş öğrenci, Üniversiteye yönelik suçlamalardan rahatsızlık duyduklarını belirterek **"Artık ülkemde istenmediğimi hissediyorum"** diye video paylaştılar.

Hükümet on yıl kadar öncesinde, yurt dışındaki gençlerin yurda dönmesi için çağrı yapmıştı ve iyi netice almıştı. Fetö olayları, otokrasiye gidiş, demokrasi ve hukukun üstünlüğü sorunları, gençlerin yaşam tarzına müdahale, işsizlik ve en önemlisi de

eğitimde ideolojik hedefler, gençleri yurt dışına yönlendirdi. **Beyin göçü hızlandı. Gençleri hangi yaşta olurlarsa olsun başka ülkelere kaptırmak, Türkiye'nin dinamizmini düşürüyor.** Hele hele önce eğitip uzman yapıp sonra kaybetmenin (beyin göçü) topluma maliyeti daha yüksek oluyor.

Vasıflı iş gücü yetiştirmek için her ülke büyük kaynaklar ayırır. Bir ülkenin yetiştirdiği vasıflı insanlar, gençler, bilim adamları, hekim, mühendis, başka ülkeye gidip, orada kalıp çalışmaya başlarsa, bu toplum tarafından katlanılan maliyetin atıl kalması demektir. Bu şekilde vasıflı işgücünün göçüne "**Beyin göçü (brain drain)**" deniliyor. Göç veren ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. **Yani beyin göçü temelde gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere yönelik bir kaynak aktarımıdır.**

Öte yandan işsiz kalan gençler için, yurt dışına çıkmaktan başka bir seçenekleri de kalmıyor.

2000 Yılında Türkiye'de gençler arasında işsizlik oranı OECD ülkeleri ortalamasına eşite yakındı. OECD yüzde 13,1, Türkiye 12,8 idi. Sonrasında giderek arayı açtı. 2020 yılında OECD ortalaması yüzde 16,2 olurken, Türkiye'de bu oran yüzde 26,1 oldu.

Öte yandan OECD ülkeleri içinde ne eğitimde ne işte olanların oranını da en yüksek olduğu ülke Türkiye'dir OECD 2020 verilerine göre , OECD ülkelerinde eğitimde yada istihdamda olmayanların ortalama oranı yüzde 17, AB ortalaması yüzde 15 iken Türkiye de bu oran yüzde 28'e çıkıyor ve ilk sırada yer alıyor.

Türkiye'de itilen kakılan ve işsiz kalan gençler, yurt dışına gitmekte fırsat kolluyor. Nasa'da halen mevcut gençlerimiz var. Bundan sonra da gidecekler olacaktır. **Artık biz Türkiye'den, onlar ABD'den 2023'te Ay'da buluşuruz.**

İbrahim Kahveci

Hayal satarak geleceğimizi kaybettik

Hayaller 2023;

2 trilyon \$ milli gelir hedefimiz vardı

Kişi başına 25 bin \$ gelirimiz olacaktı

Yılda 500 milyar dolar da ihracat yapacaktık

Bu vaatleri verdiğimiz tarih 2011. O tarihte ülke gelirimiz 775 milyar dolardı. 2011 yılında 775 milyar dolar olan GSYH'yı 2015 yılında 167 milyar dolar daha revizyonla artırdık ama bugün GSYH'mız 702 milyar dolar

Bu 702 milyar dolar Berat Albayrak henüz affını istemeden 20 gün önce yapmış olduğu 2020 yılı gelir tahminidir. YEP, yani 3 yıllık orta vadeli programda 2020 yılı ülke gelirimiz 702 milyar dolar tahmin edildi.

İşte o YEP tahmininde 2023 için gelir hedefi ise 875 milyar dolar. Tabii o da tutarsa...

Bakınız 2023 ekonomik hedeflerinin tamamen bir çöp olduğunu herkes biliyor. 5 yıllık kalkınma programlarında bile 2023 ekonomik hedeflerinin tutmayacağı ilan edilmişti.

2 yıl önce açıklanan son kalkınma planında 2023 için 1 trilyon 80 milyar lira hedefi konulmuş. Kişi başına gelir 12.484 dolar ve ihracat hedefi de 226,6 milyar dolar denilmiş.

Aradan 2 yıl geçmiş ve bu sefer 3 yıllık orta vadeli programda bu hedeflerin de tutmayacağı ve gelirin 875 milyar dolar olacağı amaçlanmış.

Yani devletin ve Cumhurbaşkanlığı Kabinesinin bütün resmi yazılarında 2023 hedeflerinin artık bir çöp olduğu ilan edilmiş.

Ama bir de bakıyorsunuz meydanlarda, törenlerde hala 2023 hedefleri satılıyor. Rakamlar artık söylenmiyor ama hala 2023 hedeflerimiz söylenmeye devam ediliyor.

Ama kimse de çıkıp “O hedefler çöp oldu, kötü yönetim ülkeyi 1998’den fakir hale getirdi” demiyor.

Ülkelerin gelir düzeyleri asında emsallere göre de değerlendirilir. Diğer ülkeler ne yaptı, biz ne yaptık gibi...

Burada 24 sıra birden kaybettik. Yani 24 ülke kişi başına gelirden bizim gerimizden geldi ve bizi geçti. Ayrıca bizim altımızda veya üstümüzde olsa bile büyüme farkı da çok önemli. Mesela 2002’de Şili 4.446\$ olan gelirini 2019 yılında 14.896\$ seviyesine yükseltmiş. Letonya 4.132\$ gelirini 17.829\$ seviyesine çıkartmış.

Bir de ülke büyüklükleri sıralaması var. Türkiye iyi dönemlerinde Dünya sıralamasında 16. sıraya kadar yükseliyor. Kötü dönemlerinde ise 20. sıraya kadar geriliyor.

Biz şimdi 19. sıradayız ama 20. sıraya düşmemize çok az kaldı. Burada unutmayalım ki, biz GSYH verimizi iki kez revize ederek havadan 268 milyar dolar artırdık. İşte bu farkı düşersek biz şimdi 25. sıraya doğru gitmiş oluyoruz.

İşin belki de en önemli tarafı şimdi yazacaklarım olmalı.

Peki, bizim potansiyelimiz neydi ve ne yaptık?

İşte en acı tarafı da burası.

Türkiye aslında demokratikleşme, AB süreci ve pozitif yönetimle neler yapabileceğini 2002-2008 arasında gösterdi. Hatta o dönem uygulanan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” bir krizi bitirme programıydı.

Krizi bitirdik ve yeni bir atılım dönemine başlıyorduk ama bir türlü gerçekleştiremedik. Ülkemizin potansiyeli oldukça yüksek olmasına rağmen yönetim zafiyeti yüzünden oldukça gerilere düştük.

Türkiye tarihi demografik fırsat eşliğinde olan bir ülkedir. Bu hem bir fırsattır hem de iyi kullanılması gereken dönemdir.

Çalışabilir nüfus oranımız yüzde 68 gibi muazzam seviyededir ama işte bu fırsatta bitiyor.

Birçok ülke bu demografik fırsat eşiğinde sınıf atlamıştır. Genç ve dinamik ülkeler tarihi fırsatları iyi değerlendirdiğinde, ilerleyen yıllarda yaşlandıkça o zenginlik zemininde yaşayabiliyorlar.

Ama sanki gizli bir el Türkiye'ye bu tarihi fırsat eşiğini kaybettirdi. Ya da kullandırtmadı.

Bakın 80'lerde yüzde 25'lere ulaşan kamu yatırım oranı ve şehirleşme ile fırsat eşiğinin zeminini hazırlamıştık. 90'larda tam fırsat eşiğine girecekken erken emeklilik ile bu kapıyı açtırmadık.

Ve son 20 yıl... Adeta fırsat eşiğinde en kötü yönetimle Türkiye'nin geleceğini bitirdik.

Sizce bu gizli el nedir?

Kim Türkiye'nin tarihi fırsatını heba etti? Kim geleceğimizi fakirliğe mahkum etti?

Kaçırdığımız fırsat tarihidir ve bir daha kaç kuşak sonra gelir kimse bilmiyor. Ama olsun siz 2023 hedeflerini beklemeye devam edin.

Hepimize geçmiş olsun.

12 Şubat 2021, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Tarih kitaplarının yeniden yazıldığı bu zamanlarda, ABD’de Trump da yok edilmek isteniyor

Tarih kitaplarının yeniden yazıldığı ve tarihin yeniden yorumlandığı dönemleri yaşıyoruz... "**Dijital terör**" benzeri kavramlar artık günlük hayatımızın öğeleri arasına girdi.

Trump'a darbe

Şu Amerika Birleşik Devletleri'nde neler olduğuna ve eski başkan Donald Trump'ın bu ülkede ne tür bir nefret objesi konumuna getirilmek istenmesine bakarsanız, değişimin çapını daha kolay görürsünüz. Düşünün ki bazı başkanların öldürüldüğü bu ülkede Donald Trump'ın bir daha sahneye çıkmaması için de garip işler sahneleniyor. Örneğin, Twitter Trump'ı ebediyen sansürlediğini açıklamış... Örneğin Trump tarihte ilk kez iki defa azledilme süreci başlatılan kişi oldu... Ve bütün bu çabalara rağmen belli ki Trump 2024'te yine başkan adayı olacak...

Azerbaycan kazandı

Değişimin en çarpıcı biçimde görüldüğü ülkeler, eski Sovyet İmparatorluğu dağıldıktan sonra yeniden bağımsız olanlardır. Bunlar somut örnek komşumuz ve kardeşimiz Azerbaycan değil midir? Düşünün ki 30 yıl önce Azerbaycan'dan alınıp Ermenistan'a verilen Dağlık Karabağ, günümüzde yeniden Azerbaycan'ın oldu. Ve bu değişim, başta Rusya olmak üzere dünya tarafından kabullenildi.

Kazakistan'da harf devrimi

Bir diğer çarpıcı örneği, 2023'te Kiril alfabesinden Latin alfabesine geçecek olan Kazakistan'dan verebiliriz. Bizim Türkiye olarak yıllar önce yaşadıklarımızı şimdi Kazakistan yaşıyor. Bağımsızlığını 1991'de kazanmasına rağmen 1940'tan beri birçok eski Sovyet ülkesi gibi Kiril alfabesini kullanmaya devam eden Kazakistan, 2017'de Kurucu Cumhurbaşkanı **Nursultan Nazarbayev**'in imzasıyla Latin alfabesine geçme kararı almıştı. Karar sonrası Ulusal Alfabe Komisyonu kurularak ülke çapında yeni alfabeğe geçiş çalışmaları başlatıldı. O tarihten bu yana ülkede devlet binaları başta olmak üzere sokak, mağaza ve eczane adlarının Latin

12.02.2021

alfabesiyle Kazakça yazılması yaygınlaştı.

Bizim gibiler

Kazakistan Parlamentosu Senato Milletvekili **Murat Bahtiyaralı**, AA muhabirine yaptığı açıklamada şunları söylemiş:

"Biz 1929'a kadar eski Arap alfabesini kullandık. Daha sonra Latin alfabesine geçtik. 1940'tan itibaren de Kiril harfleriyle okuyor ve yazıyoruz. Kültürel mirasımızın kaybolabileceği korkusu dile getiriliyor. Ancak bu 21. yüzyılın teknoloji imkânlarıyla mümkün değil."